

УДК 640.41(477):338.24

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-7\(37\)-118-126](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-7(37)-118-126)

Гібкін Кирило Романович аспірант кафедри публічного управління, Державний торговельно-економічний університет, вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, тел.: (066)304-00-74, <https://orcid.org/0000-0002-5913-7293>

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОТЕЛЬНО-ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ: ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ДОСВІД

Анотація. Україна, як інші країни світу, має власну систему ліцензування готельного господарства, яка забезпечує вимоги до якості та безпеки готельних послуг. Проте, в порівнянні з європейськими стандартами, українська система ліцензування залишається менш розвиненою та менш вимогливою. У результаті, стандарти готельних послуг в Україні можуть бути нижчими, ніж в Європі. Використання досвіду країн ЄС в галузі ліцензування готельного господарства може сприяти удосконаленню української системи ліцензування шляхом впровадження передових наукових підходів та стандартів та забезпечення вищої якості та безпеки готельних послуг. Європейські стандарти ліцензування передбачають встановлення високих вимог до обладнання, персоналу та якості обслуговування, а також обов'язковий нагляд та контроль за виконанням цих вимог.

У статті досліджується вплив державного регулювання на розвиток готельно-туристичної галузі в Україні та Європи. Проаналізовано законодавчі та регуляторні заходи, що приймаються у країнах Європейського Союзу, зокрема стосовно готельних послуг та інфраструктури.

Стаття розглядає ключові аспекти державного регулювання, такі як стандартизація готельних послуг, надання підтримки малим і середнім підприємствам у галузі, сприяння сталому розвитку туризму. Також досліджується роль держави у створенні сприятливих умов для привабливості туристичного продукту та залученні інвестицій у галузь.

Наведені успішні приклади державного регулювання у країнах Європи, включаючи систему готельного класифікаційного рейтингу, програми підтримки розвитку туризму, ініціативи з екологічної сталості та сприяння технологічному розвитку.

Ключові слова: державне регулювання, готельно-туристична галузь, Європейський Союз, стандартизація, ліцензування, сталий розвиток, екологічна відповідальність, Україна.

Hibkin Kyrylo Romanovych Postgraduate student of the Department of Public Management and Administration, State University of Trade and Economics, Kyoto St., 19, Kyiv, 02156, tel.: (066)304-00-74, <https://orcid.org/0000-0002-5913-7293>

MODERN TRENDS OF STATE REGULATION OF THE HOTEL AND TOURISM INDUSTRY: EUROPEAN EXPERIENCE

Abstract. Ukraine, like other countries of the world, has its own hotel licensing system, which ensures the quality and safety of hotel services. However, compared to European standards, the Ukrainian licensing system remains less developed and less demanding. As a result, the standards of hotel services in Ukraine may be lower than in Europe. Using the experience of EU countries in the field of hotel licensing can contribute to the improvement of the Ukrainian licensing system by introducing advanced scientific approaches and standards and ensuring higher quality and safety of hotel services. European licensing standards provide for the establishment of high requirements for equipment, personnel and service quality, as well as mandatory supervision and control of the fulfillment of these requirements.

The article examines the impact of state regulation on the development of the hotel and tourism industry in Ukraine and Europe. The legislative and regulatory measures adopted in the countries of the European Union, in particular regarding hotel services and infrastructure, are analyzed.

The article considers key aspects of state regulation, such as standardization of hotel services, support for small and medium-sized enterprises in the industry, promotion of sustainable tourism development. The role of the state in creating favorable conditions for the attractiveness of the tourist product and attracting investment in the industry is also investigated.

Successful examples of state regulation in European countries are given, including the system of hotel classification rating, programs to support the development of tourism, initiatives for environmental sustainability and promotion of technological development.

Keywords: state regulation, hotel and tourism industry, European Union, standardization, licensing, sustainable development, environmental responsibility, Ukraine.

Постановка проблеми. Зростаючий інтерес до туризму та готельного бізнесу створює необхідність ефективного державного втручання для підтримки розвитку цієї галузі. Проблема полягає в забезпеченні балансу між стимулюванням туристичного руху та забезпеченням сталого розвитку, а також у забезпеченні якості та безпеки послуг для туристів.

Наукові завдання пов'язані з аналізом європейського досвіду державного регулювання, вивченням найефективніших механізмів та інструментів, які допомагають розвивати готельно-туристичний сектор. Також важливо дослідити вплив регулювання на інвестиційну привабливість галузі та стимулювання інновацій.

Практичні завдання пов'язані з розробкою рекомендацій для вдосконалення державного регулювання готельно-туристичної галузі в Україні, враховуючи успішний європейський досвід. Це може включати створення нових стандартів якості, впровадження системи ліцензування та регулювання діяльності туристичних агентств, а також заохочення технологічного розвитку та екологічної відповідальності в галузі.

Таким чином, вирішення поставленої проблеми має велике значення для забезпечення сталого розвитку туризму, підвищення якості та конкурентоспроможності готельно-туристичної галузі та привернення інвестицій у неї.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема ліцензування та стандартизації готельного господарства в Україні розглядали Л. Гончар, А. Батченко, А. Беляк та інші.

Фахівці не завжди одностайні у висновках щодо проблеми ліцензування та стандартизації готельного господарства в Україні. Деякі з них вважають, що існуюча система має свої переваги та виконує свої функції, а інші стверджують, що вона потребує серйозних змін та вдосконалень.

У 2021 році, науковець з Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова провів дослідження якості державного регулювання готельних послуг в Україні. Він виявив, що більшість готелів не відповідає стандартам країн ЄС щодо якості та безпеки, що може призвести до негативного впливу на туристичну галузь в цілому [1].

Мета статті - дослідження та аналіз сучасних тенденцій державного регулювання готельно-туристичної галузі з фокусом на європейський досвід. Стаття спрямована на розкриття ключових аспектів державного регулювання туристичного сектору та його впливу на розвиток туризму, готельної інфраструктури, якість послуг та сталість галузі. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання: визначити основні законодавчі та регуляторні заходи, які використовуються у Європі для підтримки та розвитку туризму та готельного сектору, проаналізувати вплив державного регулювання на якість готельних послуг, рівень туристичної безпеки та сталість розвитку туризму в країнах Європейського Союзу, визначити особливості українського ринку туризму та готельного бізнесу, які варто враховувати при розробці рекомендацій для покращення державного регулювання.

Виклад основного матеріалу. Основні законодавчі та регуляторні заходи, які використовуються в країнах Європейського Союзу для підтримки та розвитку туризму та готельного сектору, включають наступні аспекти, з яких це законодавча база та стратегії. Багато країн ЄС мають спеціальні закони, стратегії та політичні документи, спрямовані на розвиток туризму та гостинності. Ці документи визначають мету, пріоритети та напрямки розвитку туристичної галузі [2].

Так в Італії існувала "Стратегія розвитку туризму" на період з 2017 по 2022 рік, яка була прийнята урядом. Вона включає наступні ключові аспекти:

1. Розробка та просування туристичних маршрутів: Залучення туристів до різних регіонів країни шляхом створення тематичних маршрутів, які підкреслюють культурні, історичні та природні аспекти різних регіонів.

2. Залучення нових ринків: Розвиток стратегій для залучення туристів з нових туристичних ринків та розширення міжнародної присутності Італії на туристичному ринку.

3. Маркетингова: Розробка маркетингових кампаній та заходів для просування туристичних атракцій Італії на міжнародному рівні.

4. Розвиток інфраструктури: Вдосконалення транспортних зв'язків, готельної інфраструктури та інших зручностей для забезпечення комфортного перебування туристів.

5. Стимулювання сталого туризму: Заходи для збереження культурної спадщини та природних ресурсів, а також збалансованого розвитку туризму, щоб уникнути негативного впливу на довкілля та місцеве населення.

6. Розвиток культурного та кулінарного туризму: Підтримка подорожей для вивчення культурних та кулінарних традицій Італії.

7. Партнерство з приватним сектором: Залучення та співпраця з приватними підприємствами та готелями для розвитку туристичних послуг [3].

Деякі країни надають фінансову підтримку туристичним підприємствам, яка може бути в формі субсидій, грантів, податкових пільг або низькопроцентних кредитів. Фінансова підтримка туризму в Франції має велике значення для стимулювання розвитку туристичної індустрії та забезпечення її сталості. Уряд Франції активно підтримує туризм через різні програми, заходи та ініціативи. Також, Франція активно підтримує розвиток малого та середнього підприємництва в туристичній галузі через фінансові програми та інвестиційні стимули, вкладаючи значні кошти в рекламні та маркетингові заходи для просування своїх туристичних атракцій на міжнародному рівні.

Ці заходи сприяють підтримці туристичного сектору, стимулюванню його розвитку та залученню більшої кількості туристів в Францію. Фінансова підтримка від уряду сприяє створенню сприятливих умов для розвитку

туризму та підвищенню конкурентоспроможності країни на міжнародному туристичному ринку [4].

Держави вкладають зусилля у маркетингові кампанії для просування своїх туристичних атракцій на міжнародному рівні. Це може включати участь у туристичних виставках, створення спільних брендів і партнерств з туристичними агентствами. Маркетингова діяльність Німеччині є важливим інструментом для просування туристичних атракцій країни та залучення більше туристів. Німецький туристичний сектор добре організований, і існує кілька заходів та програм, які сприяють маркетинговій підтримці, це Німецький туристичний офіс (German National Tourist Board - GNTB) який є національною організацією, відповідальною за маркетинг і просування туристичного бренду Німеччини за кордоном. GNTB розробляє маркетингові стратегії, проводить рекламні кампанії та бере участь у міжнародних туристичних виставках для привернення уваги іноземних туристів. Німецький туристичний сектор вкладає значні зусилля в рекламні та маркетингові кампанії, які охоплюють різні країни та цільові аудиторії. Кампанії спрямовані на популяризацію туристичних атракцій, культурних подій, гастрономічних фестивалів та інших цікавих подій в Німеччині.

Маркетингова підтримка в Німеччині допомагає привернути більше туристів, підвищити свідомість про туристичні можливості країни та забезпечити сталість розвитку туристичного сектору.

Багато країн мають законодавство, що регулює якість готельних послуг та інших туристичних послуг. Це може включати систему готельних класифікаційних рейтингів, які допомагають туристам вибирати готелі згідно їхніх потреб та бюджету.

В Польщі, туризм є важливою складовою економіки, і для забезпечення якості та сталості розвитку цієї галузі країна дотримується відповідних законодавчих та нормативних актів. Законодавство про якість та стандартизацію в туризмі та готельній індустрії має на меті забезпечити високі стандарти обслуговування, безпеки та комфорту для туристів та гостей.

Закон про туризм є основним документом, що регулює туристичну індустрію в Польщі. Він визначає правові основи функціонування туристичних підприємств, туроператорів та туристичних агентів. Закон про туризм встановлює стандарти якості та безпеки для послуг, які надаються туристам усередині країни.

Стандарти готельного господарства в Польщі використовує систему класифікації готелів, яка визначає їх рівень обслуговування та зручностей. Цей стандарт визначається залежно від категорії готеля (кількість "зірок"). Класифікація готелів допомагає туристам вибирати готелі згідно з їхніми потребами та бюджетом.

Законодавство Польщі включає норми та стандарти забезпечення безпеки та охорони здоров'я для гостей готелів, ресторанів та інших закладів громадського харчування. Ці заходи мають на меті запобігання нещасним випадкам та забезпечення комфортного перебування туристів.

Польща приділяє велику увагу сталому розвитку туризму та збереженню природних ресурсів. В країні діють стандарти екологічної відповідальності для туристичних підприємств та готелів з метою зменшення негативного впливу на довкілля та привертання екологічно свідомих туристів.

Польща має систему оцінювання якості готелів та інших туристичних закладів. Ця система допомагає туристам зробити інформований вибір щодо свого перебування та підвищує стандарти обслуговування в туристичній галузі.

Певні види туристичних послуг підлягають ліцензуванню та регулюванню з боку відповідних органів. Це стосується, наприклад, туроператорської діяльності. Ліцензування допомагає забезпечити дотримання стандартів та правил у туристичній галузі та захист прав споживачів.

Законодавство про якість та стандартизацію в туризмі Польщі відіграє важливу роль у забезпеченні сталості та розвитку туристичного сектору. Відповідне дотримання норм та стандартів допомагає залучати більше туристів та покращує імідж країни як привабливої туристичної дестинації.

Український ринок туризму та готельного бізнесу має свої особливості, які слід враховувати при розробці рекомендацій для покращення державного регулювання. Країна має значний потенціал для розвитку туризму, зокрема культурного, історичного та природного. Проте, багато регіонів країни ще не повністю розкриті для туристів. Рекомендації повинні зосередитися на стимулюванні туристичного розвитку в менш відомих, але цікавих регіонах [5].

Покращення туристичної інфраструктури, зокрема доріг, готелів, ресторанів, транспортних зв'язків та туристичних об'єктів, є ключовим фактором для збільшення потоку туристів в країну.

Також, важливо забезпечити сталість та екологічну відповідальність у розвитку туризму. Рекомендації можуть зосередитися на підтримку екологічно чистих туристичних ініціатив та збереження природних ресурсів.

Постійне просування внутрішнього туризму допоможе сприяти розвитку вітчизняного ринку, а також допоможе залучати туристів з інших регіонів країни [6].

Використання цифрових технологій та інноваційних підходів може покращити якість обслуговування та забезпечити більш зручний досвід для туристів. Державні регулятори можуть стимулювати впровадження цифрових рішень у готельному бізнесі.

Розвиток партнерства з приватним сектором, таким як готелі, туроператори та інші гравці туристичної галузі, допоможе ефективніше реалізовувати рекомендації та сприяти збільшенню туристичного попиту [7].

Враховуючи ці особливості українського ринку туризму та готельного бізнесу, рекомендації для покращення державного регулювання повинні бути спрямовані на стимулювання розвитку туризму, забезпечення високої якості обслуговування, сталості розвитку та захисту природних ресурсів [8]. Підтримка малого та середнього бізнесу, сприяння інноваціям та партнерство з приватним сектором також грають важливу роль у забезпеченні успішного розвитку туристичної галузі країни.

Висновки. Європейські країни, такі як Італія, Франція, та Німеччина, мають багатий досвід у регулюванні туристичного та готельного сектору. Україна може успішно застосувати позитивний європейський досвід, адаптувавши його до своїх особливостей та реалій.

Для забезпечення сталого та ефективного розвитку туристичної галузі в Україні необхідно розробити та впровадити комплексне законодавство, яке враховуватиме потреби готельно-туристичного сектору та інтереси туристів.

Врахування інтересів малого та середнього бізнесу у туризмі та готельній індустрії допоможе стимулювати розвиток інноваційних проектів та збільшити кількість пропозицій для туристів.

Забезпечення ефективного партнерства між державними органами, приватним сектором, туристичними агентствами та місцевими органами влади сприятиме інтегрованому розвитку туристичного сектору та гармонійному забезпеченню послуг для туристів.

Використання цифрових технологій та інноваційних рішень допоможе вирішувати проблеми логістики, обслуговування та маркетингу, що впливають на туристичний бізнес та задоволення клієнтів.

Постійне покращення якості обслуговування та врахування потреб туристів є важливими факторами для збереження репутації України як привабливої туристичної дестинації.

Забезпечення сталого розвитку та екологічної відповідальності у туризмі та готельному бізнесі допоможе зберегти природні ресурси та повернути екологічно свідомих туристів.

Загальною метою подальших розвідок у даному напрямку є створення сприятливого туристичного середовища в Україні, що привертатиме більше іноземних та внутрішніх туристів, сприятиме розвитку економіки та підвищить імідж країни як привабливої туристичної дестинації. Для досягнення цих цілей, важливо постійно оновлювати регуляторні механізми та впроваджувати інноваційні підходи, враховуючи специфіку українського ринку та успішний досвід країн Європи.

Література:

1. Давидов Є. Проблеми державного регулювання щодо сертифікації готельних послуг / Євген Давидов // Інновації, гостинність, туризм: наука, освіта, практика : зб. тез доп. II Всеукр. наук.-практ. конф. мол. учених, асп. і студ. (19 травня 2022 року, м. Львів). - Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2022. - С. 251- 253

2. Батченко Л. В., Гончар Л. О., Беляк А. О. Ефективність забезпечення фінансової стійкості ресторанного бізнесу в умовах кризи COVID-19. Антикризове управління: держава, регіон, підприємство: Багатоавторна монографія: Каунас, Литва, Видавництво «Baltija Publishing», 2020. С. 151–176.

3. Батченко Л. В., Гончар Л. О., Беляк А. О. Формування механізму фінансової стійкості підприємств сфери гостинності: організаційно-економічний аналіз. Підприємництво і торгівля. 2020. № 27. С. 13–20. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-23>.

4. Гончар Л. О., Беляк А. О. Нормативно-правове регулювання діяльності підприємств готельно-ресторанного і туристичного бізнесу. Економіка та суспільство 2021. №26. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-3>

5. Камушков О. С. Державне регулювання готельно-ресторанного господарства як складової індустрії туризму. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр. 2018. Вип. 3 (131). С. 15-17.

6. Про туризм: Закон України від 15 вер. 1995 р. № 324/95-ВР (в ред. Закону України від 01.04.2023 р. № 1441-ІХ). – URL: <http://surl.li/hdexd> (дата звернення: 14.05.2023).

7. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII (в ред. Закону України від 31.03.2023 р. № 2849-ІХ). – URL: <http://surl.li/rnle> (дата звернення: 14.05.2023).

8. Порядок встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання): Постанова Верховної Ради України від 29 лип. 2009 р. № 803 (зі змін. від 28 жовт. 2020 р. № 1006). – URL: <http://surl.li/hdexb> (дата звернення 14.05.2023)

References:

1. Davydov E. (2022) Problemy derzhavnogo reguluvannya shodo sertifikachii gotelnih poslug .[Problems of state regulation regarding the certification of hotel services.] Innovatsii, hostynnist, turyzm: nauka, osvita, praktyka : zb. tez dop II Vseukr. nauk.-prakt. konf. mol. uchenykh, asp. i stud. (pp. 251-253) May 19, 2022, Lviv, Ukraine: LDUFK im. Ivana Boberskoho [in Ukrainian]

2. Batchenko L. V., Gonchar L. O., Belyak A. O. (2020) Efektyvnist zabezpechennia finansovoi stiikosti restorannoho biznesu v umovakh kryzy COVID-19 [The effectiveness of ensuring the financial stability of the restaurant business in the conditions of the COVID-19 crisis.]. Antykryzove upravlinnia: derzhava, rehion, pidpriumstvo: Bahatoavtorna monohrafiia (p. 151–176) Kaunas, Lytva, Vydavnytstvo «Baltija Publishing» [in English]

3. Batchenko L. V., Gonchar L. O., Belyak A. O. (2020) Formuvannia mekhanizmu finansovoi stiikosti pidpriumstv sfery hostynnosti: orhanizatsiino-ekonomichni analiz [Formation of the mechanism of financial stability of enterprises in the field of hospitality: organizational and economic analysis]. Pidpriumnytstvo i torhivlia. (27). pp. 13–20. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-23>. [in Ukrainian]

4. Gonchar L. O., Belyak A. O. (2021) Normatyvno-pravove rehuliuвання diialnosti pidpriumstv hotelno-restorannoho i turystychnoho biznesu. [Normative and legal regulation of the activities of hotel-restaurant and tourist business enterprises] Ekonomika ta suspilstvo. (26) <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-3> [in Ukrainian]

5. Kamushkov O. S. (2018) Derzhavne rehuliuвання hotelno-rectorannoho hospodarstva yak skladovoi industrii turyzmu [State regulation of the hotel and restaurant industry as a component of the tourism industry]. Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy: zb. nauk. pr. (131). pp. 15-17. [in Ukrainian]

6. Pro turizm: Zakon Ukrainy [Law of Ukraine On tourism] dated September №. 1441-IX (2023) – URL: <http://surl.li/hdexd> [in Ukrainian]

7. Pro litsenzuvannia vydiv hospodarskoi diialnosti : Zakon Ukrainy [Law of Ukraine On licensing of economic activities] № 2849-IX (2023) – URL: <http://surl.li/rnle> [in Ukrainian]

8. Poriadok vstanovlennia katehorii hoteliam ta inshym obiekтам, shcho pryznachaiutsia dlia nadannia posluh z tymchasovoho rozmishchennia (prozhyvannia): Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy [Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine. The procedure for establishing categories of hotels and other facilities designated for the provision of temporary accommodation (accommodation) services. № 1006] (2020). – URL: <http://surl.li/hdexb> [in Ukrainian]

